

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2006/114

Karar sayısı : 2006/81

Karar Günü : 5.9.2006

R.G. Tarih-Sayı :03.11.2006'da tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Van Sulh Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 12.4.2000 günlü, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 16. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'nın 9. ve 37. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Davacının, icra takibine konu alacağı borçlusu olmadığı ve ilamlı icra yoluna başvurulmasının hukuki dayanağı bulunmadığının tespiti talebiyle açmış olduğu menfi tespit davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

III- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun itiraz konusu fıkrayı da içeren 16. maddesi şöyledir:

“Yönetim aidatları ve hizmetlerin karşılıkları, müteşebbis heyet tarafından arıtma tesisi işletme masrafları hariç parsel büyüklüğüne göre belirlenir. Arıtma tesisi işletme masraflarına katılım payları ise debi ve kirlenme parametreleri esas alınarak yönetim kurulunca tespit edilir. Yönetim kurulunun yıllık bütçesinde belirtilen, bölgenin alt yapı ve müşterek hizmetlerine ait tüm masraflar önceki yıla ait kesinhesap da dikkate alınarak katılımcılar tarafından karşılanır. Belirtilen hizmetlerden yararlanmadıkları gerekçesi ile yönetim aidatlarının ödenmesinden kaçınılamaz.

Müteşebbis heyetin yönetim aidatı ile ilgili kararları ilam hükmünde olup, ilamların icrasına ilişkin yolla takip edilirler.”

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa, bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları ise, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 16. maddesinin ikinci fıkrasında, müteşebbis heyetinin yönetim aidatı ile ilgili kararlarının ilam hükmünde olduğu ve ilamların icrasına ilişkin yolla takip edilecekleri hükme bağlanmıştır.

Davacının, icra takibine konu alacağın borçlusu olmadığı ve ilamlı icra yoluna başvurulmasının hukuki dayanağı bulunmadığının tespiti talebiyle açmış olduğu menfi tespit davasında Mahkeme, müteşebbis heyetinin kararlarının ilam niteliğinde kabul edilmesinin yargı yetkisinin devri anlamına geldiğini ve bu nedenle Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

Davacı tarafından açılan menfi tespit davası, İcra ve İflas Kanunu'nun 72. maddesinde yer almakta ve borçlunun, icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığını ispat için menfi tespit davası açabileceği belirtilmektedir.

Menfi tespit davasının konusunu davacının borçlu bulunmadığı savı oluşturduğundan, söz konusu borcun ifa edilmemesi halinde başvurulacak cebri icra yoluna ilişkin hüküm, bu davada uygulanacak kural niteliği taşımamaktadır. Bu nedenle, itiraz yoluna başvuran Mahkemenin bakmakta olduğu davada organize sanayi bölgesi müteşebbis heyetinin yönetim aidatına ilişkin kararlarının ilam hükmünde olduğu ve ilamların icrasına ilişkin yolla takip edileceği yolundaki itiraz konusu kuralın uygulanma olanağı bulunmamaktadır.

Başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

Bu görüşe Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT katılmamışlardır.

V- SONUÇ

12.4.2000 günlü, 4562 sayılı “Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu”nun 16. maddesinin ikinci fıkrasının, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu fıkra ile ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 5.9.2006 gününde karar verildi.

Esas Sayısı : 2006/114
Karar sayısı : 2006/81

Başkan

Tülay TUĞCU

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Üye

Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY YAZISI

4562 sayılı Yasa'nın 16. maddesinin ikinci fıkrası “müteşebbis heyetin yönetim aidatı ile ilgili kararları ilam hükmünde olup, ilamların icrasına ilişkin yolla takip edilirler” hükmünü içermektedir.

Van Organize Sanayi Müdürlüğü'nün, bu hükme dayanarak aidat borcu olarak belirlediği alacağı için yaptığı ilamlı takibe, borçlunun mercii'ye yaptığı vaki itiraz ve şikayetin reddedilmesi üzerine, bu kez borçlu bulunmadığının ve takip yolunun hukuki dayanağının olmadığının tespiti istemi ile açtığı davada, Mahkemesi, 4562 sayılı Yasa'nın 16. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırılığı iddiasında bulunarak kuralın iptalini istemiştir.

İlamlı takibe karşı menfi tespit davasının açılabilceği konusunda Yargıtay içtihatları karşısında, bir duraksama yoktur.

Borçlunun “takip yolunun hukuki dayanaksızlığı” ve de “borçlu bulunmadığı” nedenlerine dayalı ilam hükmündeki belgeye karşı yaptığı bu itirazlarının, borca itirazda ileri sürülebilecek kabul edilen nedenlerden olmadığı gerekçesi ile İ.İ.K.nun 33. maddesi gereği İcra Hakimliği'nce reddedildiği sabittir.

Borçlu davacının, icra merciinde borca sebep yönetim aidatının ilam hükmünde olması kuralının Anayasa'ya aykırılığını ileri sürmüşse de Mahkemece dikkate alınmaması ve ancak iptali istenen kuralı, bir itirazda izlenecek usul hükmü gören ve dolayısıyla menfi tespit davasının açıldığı davada uygulanacak kural görmeyen, heyetin çoğunluğa dayalı gerekçesi, bu iddianın sadece İ.T.M. Hakimliği'nde ileri sürülebileceği, sürülmez ise başkaca mahkemede iddia edilemeyeceği gibi mutlak bir sonuca götürür ki bu karara katılmak mümkün değildir.

Heyetin çoğunluk görüşü, gerekçeye bakıldığında, 4562 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrasını, borç ifa edilmediğinde başvurulacak yolu gösteren bir usul hükmü gibi algıladığı görülmektedir.

Hangi yolla icra takibi yapılacağına ilişkin yolu da gösteren bu kural, bu yolu kullanmayı gerektiren borç doğuran belgenin bir İLAM hükmünde olduğunu da ifade ettiğine göre, ilamların da ancak mahkemelerce verilebileceği, bu anlamdaki yargı yetkisinin bir başka kurala devredilemeyeceği gerekçesi ile Mahkeme'nin itiraz yolu ile kuralın iptali için gelmesinde ve bunu uygulanacak kural görmesinde hiçbir eksiklik yoktur. İptali istenen kural, esasen bir borcun doğum nedenini, usulde ihlali halinde takip edilecek yolu işaret eden iç içe açıklamalı bir kuraldır. Çoğunluk kararı gibi yalnızca bir usul maddesi olarak kabul edilemez.

Anayasa'ya aykırılık kararını dikkate almayan İ.T.M. kararı sonrasında, borçlu yasal hakkını kullanarak, borçlu bulunmadığının tespitini ve doğal olarak da borca esas takip yolunun hukuksuzluğunu ileri sürmüştür. Menfi tespit davaları, yalnızca borcun varlığını maddi zemin üzerinde aramaz, bu dava borcun doğum nedenini, hukuki ilişkinin varlığı ve geçerliliğini araştırır.

Davacı tarafın hukuki yararının bulunduğu tespit edilebildiği her konum davada araştırılma nedenleri arasındadır ve adil yargılanma hakkının en temel ögesidir. Anayasa

Mahkemesi de kararlarında davayı çözümlenmekte yararı bulunan olumlu ya da olumsuz her konuyu ön planda tutup bunu davaların çözümünde etkili kural olarak görmüştür. Tabii ki davacının iddiası gibi borcun doğumuna sebep olan müteşebbis heyet kararı, neticesi ilamlı takibe varan bir hüküm halini almışsa, bu hükmün yargı yetkisinin devri anlamına geldiği gerekçesi ile uygulanacak kural varsayıp Mahkemesi'nce ileri sürülmesinde bir yanlışlık bulunmamaktadır.

Her menfi tespit davası İ.İ.K. 69. maddesindeki borçtan kurtulma davasını kapsadığı gibi konu itibarı ile her türlü ilamlı ve ilamsız takiplerini, bu anlamda hemen hemen tüm alacak borç ilişkilerini kapsar. Bu halde, kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiası bir tarafa, Mahkeme elindeki iş de, borca esas hukuki ilişkinin varlığını, doğum nedenini araştıracağına göre, borcun asli sebebinin, borcun doğuran olayın, bir heyet kararına dayandığını görür ise ve bu heyetin ise yargı mercii olmaması karşısında bunun Anayasa'nın 9. ve 37. maddelerine aykırı olduğunu düşünmesinde hukuki bir eksiklik olmadığı nedenleri ile KURAL elindeki dosyada davaya uygulanacak kuraldır.

İlamlı icra takibine karşı (Mahkeme dışında verilmiş ilam hükmünde sayılan belgeler karşısında) Anayasa'ya aykırılık iddiası yalnızca İ.T.Mercii Hakimliği'nde ileri sürülebilir ve ancak bu Mahkemece iptali istemi Anayasa Mahkemesi önüne getirilebilir anlayışı getiren, kuralın davada uygulanacak olmaması nedeniyle iptal isteminde bulunan Mahkeme'nin yetkisizliğine ilişkin oluşan çoğunluk görüşüne anılan gerekçelerle katılmıyoruz.

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT